

DYRK HESTEBØNNER TIL SVIN

Miljø- og
Fødevareministeriet

gudsp

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram", (GUDP) under Fødevareministeriet.

Dansk producerede hestebønner er en god proteinkilde i foderet til økologiske svin, og samtidig er hestebønner med til at sikre en tilstrækkelig forsyning med kvælstof på de økologiske bedrifter.

Et pilotforsøg, gennemført af SEGES Økologi, har vist, at det er muligt at fodre svin med 10 pct. hestebønner i hele tilvækstperioden (fra fravænnning til slagtning). De grise, der fik en foderblanding med økologiske hestebønner havde end højere kødprocent og samme tilvækst, som de grise, der fik tildelt protein gennem sojakage. Samtidig var gødningskonsistensen fastere hos de grise, der blev tildelt hestebønner. Der var ikke nok datamateriale i forsøget til at regne statistik på resultaterne, men resultaterne var sammenfaldende med erfaringer fra praksis.

Hestebønner er også afprøvet med succes på konventionelle smågrise, mens det er mere uklart om hestebønner kan anvendes til søer.

Indholdet af fordøjeligt råprotein i hestebønner er mindre end i soja, så hestebønner kan ikke erstatte soja én til én. I pilotforsøget erstattede 10 kg hestebønner 5,5 kg sojakage og 4,5 kg korn. En anden mulighed er at supplere med protein fra andre kilder. Torben Jensen, som er produktchef for svin ved Vestjyllands Andel, fortæller, at de bl.a. bruger kartoffelprotein, soja og fiskemel til at afstemme foderblandinger med hestebønner til økologiske svin. Fiskemel anvendes dog kun til smågrise.

Vær opmærksom på tanninindholdet

Mere end 10 pct. hestebønner kan resultere i nedsat ædelyst. - Det er dog ikke altid tilfældet, hvilket kan skyldes, at forskellige sorter af hestebønner indeholder varierende mængder af tannin, vicin og convicin, forklarer landskonsulent Tove Serup, SEGES Økologi. Specielt tannin kan have en negativ effekt på ædelysten hos svin, men det optimale tanninindhold kendes ikke. Der er et højt tanninindhold i hestebønnesorterne Divine, Fanfare og Tiffany, og disse sorter bør derfor kun indgå i mindre mængder i foderblandinger til svin. Den sort der blev anvendt i pilotafprøvningen var Fuego.

Hvis det ikke er muligt at skaffe sorter med et lavt tanninindhold, kan foderkvaliteten forbedres ved afskalning. En stor del af tanninerne sidder nemlig i skaldelene, og afskalning sænker derfor tanninindholdet i hestebønnerne. Som en ekstra bonus øger afskalningen råproteinindholdet og energikoncentrationen i hestebønnerne.

Dyrkningsråd

Ifølge Torben Jensen vil de økologiske svineproducenter gerne dyrke hestebønner og bruge dem som foder. Men hestebønner udgør ikke nogen guldgrube, og det er derfor vigtigt med den rigtige strategi, så landmanden får mest muligt ud af sine dyrkede arealer.

- Hvis landmanden kun udnytter et lille areal til dyrkning af hestebønner, som bidrager med f.eks. 5 pct. af foderrationen, så vil rådet herfra være at satse på en hestebønnesort med et højt udbytte, siger Torben Jensen. - Hvis han derimod dyrker hestebønner på et stort areal, så hestebønnerne udgør en større del af foderrationen, så anbefaler vi at satse på sorter med et lavt indhold af uønskede stoffer, fortsætter han.

Derudover kan det som økologisk svineproducent være en god ide at indgå i et samarbejde med en planteavler, som er dedikeret til at dyrke hestebønner af en god kvalitet til foderet, og så dyrke afgrøder med et større kvælstofbehov på svinebedriften.

Projektet Dansk økologisk protein til økologiske husdyr – ØkoProtein – har til formål, at dyrke danske økologiske proteinafgrøder, og dernæst at bruge dem som foder til de danske økologiske husdyr.

I projektet er der bl.a. udarbejdet et samhandelsværktøj, der kan hjælpe med at fastlægge handelsprisen for økologiske hestebønner og et hæfte med ny viden om dyrkning,

forarbejdning, fodring og handel med danske proteinafgrøder. Kontakt konsulent Tove Mariegaard Pedersen, SEGES Økologi (Tlf. 8740 5492) for yderligere information.

Projektet er støttet af Grønt Udviklings- og Demonstrations Program (GUDP) under Fødevareministeriet, Promilleafgiftsfonden for landbrug og Fonden for økologisk landbrug. Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, en række firmaer og flere økologiske landmænd deltager i projektet.

Farven på hestebønne-blomsten afslører mængden af tannin i hestebønnerne. Hestebønner fra sorter med helt hvide blomster har et lavt indhold af tannin, mens sorter med farvede blomster har et højt indhold af tannin. Foto: Inger Bertelsen, SEGES.